

Мандрівний замок Хаула
Діана Вінн Джонс

Діана Вінн Джонс

Мандрівний замок Хаула

Діана Вінн Джонс

Мандрівний замок Хаула

Для Стівена

Ідею цієї книги підказав мені один хлопчик у школі, яку я відвідала. Він попросив мене написати книгу під назвою ``Мандрівний Замок".

Я записала ім'я цього хлопчика на папірці - і сховала в такому надійному місці, що відтоді не можу його знайти.

Я хотіла б від усього серця йому подякувати.

Diana Wynne Jones

Розділ перший,

у якому Софі розмовляє з капелюшками

У країні Ингарії, де такі речі, як семимильні чоботи і шапки невидимки, існують насправді, народитися найстаршим із трьох дітей - неабияке безталання. Усім відомо, що коли ви, всі троє, вирушите на пошуки щастя, саме тебе першого спіткає невдача, та ще й найдошкульніша.

Софі Хаттер була найстаршою з трьох сестер. Вона навіть не була дитиною бідного лісоруба, що давало би їй бодай якусь надію на успіх. Ні, її батьки були цілком заможними: вони тримали крамничку дамських капелюшків у процвітаючому містечку Маркет Чіппінг. Щоправда, рідна мати Софі померла, коли тій було два роки, а її сестричці Летті - лише один.

Їхній батько одружився на наймолодшій зі своїх продавщиць, гарненькій блондинці на ім'я Фанні. Фанні невдовзі народила третю сестру - Марту. Це мало би перетворити Софі та Летті на Бридких Старших Сестер, але насправді всі три дівчинки вирости дуже навіть гарненькими - хоча Летті все таки називали найвродливішою. Фанні ставилася до всіх трьох дівчаток однаково ніжно й ніколи жодним чином не виділяла Марту.

Містер Хаттер пишався своїми трьома доньками і віддав їх у найкращу в місті школу. Софі була найстараннішою. Вона надзвичайно багато читала - і дуже швидко з'ясувала, наскільки мізерними є її шанси на цікаве майбутнє. Це було для неї розчаруванням, проте вона залишалася цілком щасливою, доглядала сестричок і готувала Марту до пошуків щасливої долі, коли прийде пора. Оскільки Фанні була постійно зайнята в крамниці, за меншими доглядала саме Софі. А поміж меншими не обходилося без криків і навіть смикання за волосся. Летті аж ніяк не збиралася бути наступною невдахою після Софі.

– Це нечесно! – кричала Летті. – Чому це Марті має дістатися все найкраще тільки тому, що вона наймолодша? Я вийду заміж за принца, ось побачите!

Марта на це завжди відказувала, що хто хто, а от вона зуміє стати казково багатю навіть і не виходячи ні за кого.

Після цього Софі доводилося відтягувати їх одну від одної і зашивати їм сукенки. Як на те, вона дуже спритно вправлялася з голкою. А згодом Софі й сама почала шити одяг для сестер. На минуле Травневе свято, незадовго до початку цієї історії, вона пошила для Летті темно рожевий костюмчик, про який Фанні сказала, що він виглядає так, ніби куплений у найдорожчій крамниці у Кінгсбері.

Приблизно тоді ж усі знову заговорили про Відьму Пустирищ. Подейкували, нібито Відьма погрожувала вбити дочку короля, і нібито король наказав своєму лейб магу, чарівникові Саліману, вирушити на Пустирища, аби впоратися з Відьмою. І скидалося на те, що чарівник Саліман не тільки не впорався з Відьмою, а й сам був нею вбитий.

Тому коли через кілька місяців після цього на пагорбах над Маркет Чіппінгом з'явився високий чорнезний замок, із чотирьох високих шпильчастих веж якого вилітали хмари чорного диму, всі були цілком переконані, що це Відьма знову вибралася з Пустирищ і збирається тримати в огорожу всю округу, як то вона вже була зробила п'ятдесят років тому. Люди і справді дуже налякалися. Ніхто не виходив на вулицю сам один, а надто поночі.

А що було ще страшнішим, то це те, що замок не стояв на місці. Іноді він давав про себе знати довгою смугою чорного диму понад заростями вересу на північному заході, іноді височів над скелями на сході, а іноді спускався з пагорбів і зупинявся серед вересу просто за останньою фермою з північного боку. Часом навіть можна було побачити, як він рухається, випускаючи з веж брудно чорні клуби диму. Якийсь час усі були впевнені, що замок ось ось таки спуститься у долину, і мер не раз говорив, що варто було би послати до короля за підмогою.

Але замок і далі блукав поміж пагорбами, і якось то з'ясувалося, що він належить ніякій не Відьмі Пустирищ, а чарівникові Хаулу.

Ну, а Хаул був досить таки недобрим чарівником. Хоча наразі ніщо не свідчило про те, щоби він хотів покинути пагорби, всі знали, що він для розваги викрадає молодих дівчат і висмоктує з них душі. А дехто казав, ніби він пожирає їхні серця. Він був украй бездушним і безсердечним чарівником, і та дівчина, яка дозволила б йому захопити себе зненацька, опинилася б у страшній небезпеці. Софі, Летті та Марті, як і всім іншим дівчатам у Маркет Чіппінгу, було наказано нікуди не ходити поодиночі, і це їх украй дратувало. Вони дивувалися, до чого б це чарівникові Хаулу мали придатися викрадені ним душі.

Однак незабаром на Софі, Летті та Марту звалився зовсім інший клопіт: містер Хаттер несподівано помер якраз тоді, коли Софі піросла настільки, що вже могла залишити навчання у школі. Саме тоді й виявилось, що містер Хаттер трохи занадто пишався своїми дочками. Через рахунки за навчання

крамничка зав'язла в боргах. Одразу після похорону Фанні сіла у вітальні в їхньому будинку, зовсім поруч із крамницею, і пояснила донькам усе, як є.

– Боюсь, вам доведеться покинути школу, – сказала вона. – Я вже рахувала і так, і сяк, і все одно виходить, що якщо я хочу і майстерню не втратити, і про вас подбати, то в мене немає іншого виходу, ніж віддати вас ученицями в хороші місця. Залишати вас усіх трьох при крамниці непрактично. Це мені не по кишені. Отже, ось що я вирішила. Спочатку Летті...

Летті підняла очі. Вона так і пашіла здоров'ям і чудовою вродою, яку не могли приховати навіть горе і жалобне вбрання.

– Я би хотіла вчитися далі, – сказала вона.

– І будеш, хороша моя, – сказала Фанні. – Я домовилася, що тебе візьмуть ученицею в кондитерську пані Цезарі на Ринковій площі. Вони славляться тим, що ставляться до учнів, як до королівен і королевичів, так що тобі там має бути дуже добре, та й корисному ремеслу навчишся. Пані Цезарі – наша добра клієнтка і добрий друг, вона погодилася зробити мені послугу і знайти у своїй кондитерській місце ще й для тебе.

Летті розсміялася так, що стало зрозуміло, що вона нітрохи не задоволена.

– Що ж, дякую, – сказала вона. – Як усе таки добре, що я люблю готувати!

Фанні полегшено зітхнула. Часами Летті поводитися неймовірно розважливо.

– Тепер Марта, – сказала Фанні. – Я розумію, що ти ще занадто мала, щоб іти працювати, тому вже якийсь час думала, як би влаштувати тебе ученицею в таке місце, де би ти могла собі спокійно залишитися надовго, і щоби потім ця наука тобі придалася, чим би ти не вирішила зайнятися. Ти знаєш мою давню шкільну подругу Аннабель Ферфакс?

Марта, тоненька і білява, уп'ялася у Фанні великими сірими очима майже так само розважливо, як Летті.

– Це та така страшенно балакуча? – запитала вона. – Хіба вона не відьма?

– Так, і в неї гарненький будиночок і повно клієнтів з усієї Складчастої Долини, – поспішила підтвердити Фанні. – Вона дуже добра жінка, Марто. Вона навчить тебе всьому, що сама знає, і, я думаю, представить своїм впливовим знайомим із Кінгсбері. Отож, щойно закінчивши навчання, ти відразу ж будеш влаштована.

– Так, вона приємна жінка, – погодилася Марта. – Гарзд.

Софі, слухаючи цю розмову, думала, що Фанні залагодила все саме так, як і мало бути. Летті, середня сестра, навряд чи добилася би в житті чогось путнього, от Фанні й прилаштувала її туди, де вона могла зустріти вродливого молодого підмайстра і бути з ним щасливою. Марті, яка збиралася докласти всіх зусиль, аби розбагатіти, мали в цьому допомогти заможні друзі та відьомське ремесло. Що ж до самої Софі, то вона нітрохи не сумнівалася, що її чекає. Тож для неї не було несподіванкою, коли Фанні сказала:

- Що ж до тебе, любя Софі, то буде цілком справедливо, якщо ти успадкуєш капелюшну крамницю, коли я відійду від справ, адже ти найстарша. Тому я вирішила, що сама візьму тебе в учениці й дам можливість вивчити наше ремесло. Що ти на це?

Навряд чи Софі могла би сказати, що їй просто нічого іншого не залишається. Вона чемно подякувала Фанні.

- Отже, все владналося! - сказала Фанні.

Наступного дня Софі допомогла Марті спакувати одяг, а ще через день усі вони проводжали її в дорогу на підводі возія. Марта виглядала маленькою, напруженою і знервованою, адже шлях до Складчастої Долини, де жила пані Ферфакс, пролягав через пагорби, якраз неподалік Мандрівного Замку чарівника Хаула. Не дивно, що Марта боялася.

- У неї все буде чудово, - сказала Летті.

Вона відмовилася від будь якої допомоги в укладанні речей, і коли підвода возія зникла з очей, Летті просто захпала всі свої манатки в наволочку і заплатила шість пенсів сусідському хлопчиськові чистильнику, щоби він відвіз їх у тачці до кондитерської пані Цезарі на Ринковій площі.

Летті крокувала за тачкою, і вигляд у неї був набагато радісніший, ніж очікувала Софі. Здавалося навіть, що Летті рада струсити зі своїх ніг пилюку капелюшної крамниці.

Хлопчисько чистильник повернувся з нашвидкуруч нашкрябаною запискою від Летті, де сповіщалося, що вона вже розмістила свої речі в дівчачій спальні та що в Цезарі, здається, дуже весело.

Ще через тиждень возій привіз лист від Марти, яка писала, що доїхала щасливо і що пані Ферфакс "дуже мила і до всього додає мед. Вона тримає бджіл".

Після цього Софі досить довго нічого не чула про своїх сестер, бо як тільки Марта і Летті поїхали, почалося і її власне навчання.

Софі, звичайно, вже багато чого знала про капелюшне ремесло. Ще зовсім малою дитиною вона гасала по двору, де вимочували заготовки і натягували їх на болванки, а з воску і шовку робили квіти, фрукти та інші прикраси. Вона знала людей, які у них працювали. Більшість цих людей прийшли сюди на роботу тоді, коли її тато був хлопчиком. Вона знала Бессі, єдину продавщицю, що залишилася. Вона знала клієнток, які купували капелюшки, і чоловіка, який привозив із села солом'яні заготовки для капелюхів, котрим іще треба було надавати форму на болванках у сараї. Вона знала й інших постачальників, і навіть знала, як роблять фетр для зимових капелюхів.